

کتابخانه‌های روستایی استان فارس

فریبرز جلیلی

مقدمه:

استان فارس با مرکزیت شهرستان شیراز یکی از استانهای واقع در بخش جنوبی کشور است و با استانهای اصفهان، یزد، کرمان، هرمزگان، بوشهر، کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری همجوار است. این استان دارای ۳/۸۱۷/۰۳۶ نفر جمعیت است که ۱/۵۹۸/۹۱۳ نفر آنها در قالب ۲۹۷/۱۴۹ خانوار در مناطق روستایی سکونت دارند. این استان ۱۹ شهرستان، ۶۰ بخش، ۵۱ شهر، ۱۸۳ دهستان و ۲۹۸۵ پارچه آبادی دارد.

وضعیت کتابخانه‌های روستایی استان مطابق اطلاعات دریافتی و آمارهای واصله از آن استان، در پایان سال ۸۰ تعداد کتابخانه‌های روستایی موجود به ۲۱۲ باب بالغ گردیده است.

شایان ذکر است که در راه‌اندازی و تأسیس اغلب این کانونهای فرهنگی، آموزشی و ترویجی، در روستاهای استان، نوعی همکاری و مشارکت مردمی اهدای زمین، وقف ساختمان مسکونی، مغازه و... به چشم می‌خورد. در واقع، در روستاهایی که حرکتهای خودجوش مردمی به شکل سازمان‌یافته و همه‌گیر وجود داشته و بسترهای لازم برای انجام فعالیتهای فرهنگی نیز موجود بوده است، روستاییان علاقه و اشتیاق خود را جهت ایجاد و افتتاح این‌گونه کتابخانه‌ها به شکل عملی نشان داده‌اند.

البته در کنار این حضور مردمی نبایست پشتیبانی و حمایتهای مادی و معنوی جهادسازندگی را نادیده گرفت. با نگاهی به آمار جمعیت روستایی استان فارس متوجه این

در شماره‌های گذشته کتاب ماه کلیات، وضعیت کتابخانه‌های روستایی استانهای آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اصفهان، ایلام، اردبیل، بوشهر، چهارمحال و بختیاری، خراسان، خوزستان، زنجان، سمنان، یزد، قم، سیستان و بلوچستان، مرکزی و مازندران به صورت اجمالی آرایه شد، در این شماره تلاش شده است با بهره‌گیری از اطلاعات و آمارهای موجود، وضعیت کتابخانه‌های روستایی در استان فارس آرایه شود.

نکته می‌شویم که ۵۸/۱ درصد از کل جمعیت را روستائینان و عشایر تشکیل می‌دهند. بدین ترتیب با مقایسه این جمعیت با تعداد کتابخانه‌های روستایی موجود درمی‌یابیم که به ازای هر ۷۵۴۲ نفر روستایی فقط یک کتابخانه وجود دارد. در حقیقت، این تعداد افراد جهت گذران اوقات فراغت و استفاده از فضای فرهنگی، ترویجی و اطلاع‌رسانی موردنیاز خود، تنها می‌توانند از امکانات موجود در یک کتابخانه بهره‌مند شوند.

با آنکه استان فارس از نظر تعداد کتابخانه‌های روستایی در سطح کشور مقام سوم را دارد، هر کتابخانه به‌طور متوسط می‌بایست ۱۴ روستا را تحت پوشش قرار دهد. این امر با وجود امکانات ناچیز این مراکز عملاً مقدور نیست.

برنامه‌های فرهنگی به دلیل ماهیتی که دارند کمی دیرتر از سایر فعالیتها به نتیجه می‌رسند. بنابراین ارزشیابی آنها مشمول گذر زمان خواهد بود. از این رو، به‌نظر می‌رسد برای حفظ هویت حقیقتی کتابخانه‌های روستایی می‌بایست از اهرمهای حمایتی قوی و قانونمند استفاده کرد. بدین ترتیب، این نهادهای اجتماعی قادر خواهند بود کاملاً در خدمت مردم و در اختیار آنان باشند و براساس قاعده و روش مشخصی حرکت کنند.

در سالهای قبل از انقلاب تعدادی کتابخانه سیار به همت برخی مؤسسات غیردولتی در مناطق عشایری راه‌اندازی شد که به دلیل این که پشتوانه اجرایی محکمی نداشتند در مدت کوتاهی نیمه‌کاره رها شدند.

کارشناسان اعتقاد دارند که اگر استفاده از کتابخانه‌های سیار با مطالعه و روشی درست همراه باشد می‌تواند شیوه مناسبی برای ارائه خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی به روستاییان و عشایر کشور باشد.

به استناد آمارهای دریافتی از وضعیت تعداد کتاب و سایر منابع چاپی و غیرچاپی موجود در قفسه‌های این گونه کتابخانه‌ها در پایان سال ۸۰، مجموع این منابع بالغ بر ۳۱۴۰۳۵ جلد بوده که موضوعات متعدد و متنوعی را شامل می‌شده است. از رقم مذکور ۲۶/۹٪ را کتابهای دینی، مذهبی و عقیدتی، ۲۴/۸٪ را کتابهای داستانی، ادبی و هنری، ۱۸/۷٪ را کتابهای علمی، آموزشی و کمک درسی، ۲۶/۸٪ را کتابهای مربوط به کودکان و نوجوانان و ۳/۵٪ را سایر موضوعات دربرگرفته است. میانگین تعداد کتابی که به هر کتابخانه تعلق می‌گیرد ۱۴۸۱ جلد است.

آمارهای فوق بیانگر این مطلب است که در سالهای اخیر با تهیه، توزیع و اهدای موضوعات متنوع و مورد نیاز اعضا به کتابخانه‌های روستایی، هم در عناوین و هم در تیراژ کتابها به نوعی تعادل و هماهنگی ایجاد شده است.

همگام با افزایش تعداد کتابخانه‌ها و تعداد کتابها، فاصله موضوعات نسبت به هم کمتر شده است و در برخی موضوعات نظیر کودکان و نوجوانان و همچنین موضوعات داستانی، ادبیات و هنر، فاصله تعداد کتاب با موضوعات دینی، مذهبی و عقیدتی که همیشه بالاترین رقم را در قفسه این کتابخانه‌ها به خود اختصاص داده‌اند، کمتر از گذشته است. تنها نکته‌ای که در اینجا وجود دارد آن است که کتابهای علمی، آموزشی و کمک درسی علی‌رغم افزایش مناسبی که داشته‌اند، به نوعی فاصله خود را با سایر موضوعات حفظ کرده‌اند و البته می‌بایست به این مهم توجه داشت که براساس گزارشهای استانی، بیشترین نیاز اعلام شده اعضا و مخاطبان این مراکز مربوط به کتابهای علمی، داستانی و کمک درسی است. بنابراین با تهیه و توزیع تعداد بیشتری از این گونه موضوعات می‌توان انگیزه و گرایش اعضا و به‌ویژه دانش‌آموزان روستایی را به این کتابخانه‌ها بیشتر و حضور آنها را پررنگ‌تر کرد. مبتنی بر آمارهای اخذ شده از آن استان در پایان سال ۸۰، تعداد کارکنان و کتابداران مردمی داوطلب خدمت در این مراکز به ۳۵۵ نفر بالغ بوده است. از این تعداد ۱۵۶ نفر مؤنث و ۱۹۹ نفر مذکور هستند. ۵۴ نفر معلم، ۴۳ نفر محصل، ۳۱ نفر کشاورز، ۴۲ نفر کارمند، ۱۷ نفر کارگر، ۴۴ نفر خانه‌دار، ۲ نفر طلبه، ۲۳ نفر از مشمولان طرح سربازان سازندگی، ۴۰ نفر دارای مشاغل آزاد، ۱۸ نفر دانشجو و ۴۱ نفر بیکار گزارش شده است. همچنین سطح تحصیلات و مدارک علمی هریک از این کتابداران متفاوت و از

حداقل مدرک ابتدایی تا حداکثر فوق لیسانس را شامل شده است. تعداد ۲۸ نفر از آنها دارای مدرک در حد ابتدایی، ۴۴ نفر راهنمایی و سیکل، ۳۵ نفر متوسطه و حوزوی، ۱۶۱ نفر دیپلم و ۸۷ نفر بالاتر از دیپلم یعنی دارای مدارک فوق دیپلم، لیسانس و فوق لیسانس بوده‌اند.

با ملاحظه آمارهای فوق متوجه خواهیم شد که ۶۹/۸٪ از این کتابداران دارای مدارک در حد دیپلم و بالاتر هستند. این رقم نقطه امیدی است برای اینکه مسئولان ذی‌ربط بتوانند با ارائه آموزشهای مستمر و منظم کتابداری چه به صورت حضوری و چه مکاتبه‌ای و برگزاری سمینارها و ورک‌شاپ‌های استانی، ضمن ارتقای، توان علمی و فنی این کتابداران. آنان را با روشهای نوین کتابداری و اطلاع‌رسانی آشنا سازند و بدین ترتیب با ارائه خدمات بهتر، مراجعان بیشتری را به این کتابخانه‌ها جذب کنند.

مطلب دیگری که در خصوص آمار این کتابداران به چشم می‌خورد، افزایش حضور کتابداران مؤنث است که هرچند کمتر از تعداد کتابداران مذکر است، موجب حضور جدی‌تر مراجعان زن و دختر روستایی شده است.

برپایه گزارشهای آماری، در پایان سال ۸۰، تعداد اعضای کتابخانه‌های روستایی استان که دارای کارت عضویت بوده‌اند ۶۱۲/۵۹ نفر بوده است. از میان آنها، ۲۹۳۸۹ نفر مؤنث و مابقی یعنی ۳۱۸۷۰ نفر مذکر هستند. در واقع، ۴۷/۹٪ این اعضا را زنان و دختران روستایی و ۵۲/۱٪ از آنان را مردان و پسران تشکیل می‌دهند. فاصله این دو گروه به قدری کم شده است که می‌توان گفت حدوداً به ازای هریک نفر مؤنث، یک نفر مذکر در این کتابخانه‌ها عضو است.

در بررسی وضعیت پراکنش اعضای کتابخانه‌های روستایی، ملاحظه می‌شود که به لحاظ کمی و متناسب با وضعیت فیزیکی، امکانات، تجهیزات، ساختمان، جمعیت و بافت فرهنگی روستاها و نوع برنامه‌های جنبی هر کتابخانه تعداد اعضا متغیر بوده و از حداقل ۵۰ نفر تا حداکثر ۱۱۰۰ نفر در نوسان است.

همچنین مقایسه آمارهای مربوط به گروههای سنی عضو کتابخانه‌های روستایی در پایان سال ۸۰، نشان‌دهنده آن است که بیشترین تعداد اعضا در گروه سنی زیر ۱۵ سال قرار دارند و کمترین آنها در گروه سنی بالاتر از ۳۵ سال هستند. بدین ترتیب، در این سال، تعداد اعضا، در گروه سنی زیر ۱۵ سال ۳۰۷۹۱ نفر، بین ۱۵ تا ۲۵ سال ۱۹۱۸۹ نفر، بین ۲۵ تا ۳۵ سال ۹۲۵۴ نفر و بیش از ۳۵ سال ۲۰۲۵ نفر بوده است. به عبارتی، ۸۱/۶٪ اعضای این کتابخانه‌ها را کودکان، نوجوانان و جوانان تشکیل می‌دهند. حضور این گروه سنی اگرچه برای مسئولان و کتابداران کتابخانه‌های روستایی مایه مباهات است، وظیفه سنگینی بر دوش آنان می‌نهد که با ارائه خدمات مطلوب‌تر و مناسب‌تر و اجرای برنامه‌های آموزنده و متنوع علمی، فرهنگی، ورزشی، هنری، آموزشی و ترویجی، حضور و مشارکت آنان را بیشتر و جدی‌تر کنند. آمارهای اخذ شده از پرسشنامه‌های مربوط به این کتابخانه‌ها

در انتهای سال ۸۰ میانگین تعداد مراجعان روزانه به این مراکز را ۵۵۸۷ نفر نشان می‌دهد؛ یعنی به طور متوسط روزانه تعداد ۲۶ نفر به هر یک از کتابخانه‌ها مراجعه می‌کنند.

همچنین به استناد آمارهای موجود، در پایان سال ۸۰، وضعیت مالکیت و نحوه استقرار هر یک از کتابخانه‌های روستایی استان متفاوت بوده است. بر این اساس تعداد ۷۹ باب دارای مکان مستقل و اختصاصی بوده، ۳۵ باب به صورت استیجاری اداره می‌شده، ۸۱ باب در کنار حسینیه‌ها و مساجد قرار داشته و مابقی یعنی ۱۷ باب در سایر مکانها نظیر مدارس، منازل، پایگاههای بسیج و غیره مستقر بوده است. به لحاظ درجه‌بندی، مطابق شرایط و ضوابط موجود برای این گونه کتابخانه‌ها، تعداد ۳۹ باب از نوع درجه یک، ۱۱۷ باب از نوع درجه دو و ۵۶ باب از نوع درجه ۳ هستند.

در همین حال طبق اطلاعات موجود، به دلیل عدم استفاده از نقشه و طرح تیپ واحد برای احداث بنای این کتابخانه‌ها، زیربنای مفید هر یک متفاوت و از حداقل ۴ متر مربع در روستای «ماهفرخان» از توابع شهرستان استهبان تا حداکثر ۱۸۰ متر مربع در روستای «طسوج» از توابع شهرستان شیراز دیده می‌شود.

برآوردهای آماری به عمل آمده از تجهیزات و امکانات کتابخانه‌ای موجود در این مراکز در پایان سال ۸۰، نشان می‌دهد که در مجموع تعداد ۸۹۷ عدد فقهه کتاب، ۱۸۹ عدد میز اداری ویژه کتابداران، ۲۴۸ عدد میز مطالعه، ۱۰۲۰ عدد صندلی، ۱۸ عدد جای مجله و روزنامه و ۲۴ عدد برگه‌دان در کتابخانه‌های روستایی استان وجود داشته و مورد استفاده اعضای کتابداران قرار گرفته است. با نگاهی به ارقام فوق و محاسبه نسبت تعداد هر کدام به تعداد استفاده‌کنندگان متوجه خواهیم شد که هیچ‌یک و به اندازه کافی در دسترس نبوده و کتابخانه‌ها از این نظر در مضیقه هستند. برای مثال، هر ۶۰ نفر از اعضای این مراکز تنها یک صندلی در اختیار خواهند داشت یا اینکه به هر ۲۴۷ نفر از آنان یک میز برای مطالعه تعلق می‌گیرد و تنها ۸۹٪ کتابداران این کتابخانه‌ها دارای میز اداری هستند. از این رو، کتابخانه‌ها روستایی فاقد سالن مطالعه کتابخانه‌های عمومی شهری هستند.

به لحاظ میزان ساعات کار روزانه و کار در هفته، آمارها بیانگر آنند که درهای ۳۲٪ از این کتابخانه‌ها روزانه بین یک تا چهار ساعت، ۴۶/۷٪ از چهار تا شش ساعت ۲۱/۳٪ بیش از شش ساعت و در هفته نیز ۸/۵٪ از یک تا سه روز، ۳۲٪ از سه تا پنج روز و ۵۹/۵٪ از پنج تا هفت روز بر روی اعضا باز است.

به منظور مقایسه وضعیت گذشته و حال این مراکز، در یک دوره پنج ساله (از سال ۷۵ تا پایان ۸۰)، با استفاده از جداولی که شرح آنها در انتها می‌آید، از مجموعه بحث موردنظر، نتیجه‌گیری بهتری حاصل شود. اطلاعات و آمارهای مورد بررسی، از پرسشنامه‌های آماری ارسالی از آن استان، استخراج شده است.

الف - جدول مقایسه آمار و اطلاعات کلی کتابخانه‌های روستایی استان
به تفکیک در سالهای ۷۵ و ۸۰

ردیف	موضوع	سال	
		۱۳۷۵	۱۳۸۰
۱	تعداد کتابخانه	۱۷۵	۲۱۲
۲	تعداد کتاب	۱۸۸۳۶۴	۳۱۴۰۳۵
۳	تعداد کتابدار به	۲۷	۱۵۶
	تفکیک جنس	مذکر	۱۹۹
۴	تعداد اعضا به	۱۵۶۵۱	۲۹۳۸۹
	تفکیک جنس	مذکر	۳۱۸۷۰
۵	متوسط تعداد مراجعه‌کنندگان (روزانه)	۳۶۲۲	۵۵۸۷

ب - جدول مقایسه آمار تعداد کتاب‌های موجود در قفسه کتابخانه‌های روستایی استان به تفکیک موضوعات در سال‌های ۷۵ و ۸۰

سال	تعداد کتاب بر حسب موضوع					
	عقیدتی و مذهبی	داستانی، ادبی و هنری	علمی، آموزشی و کمک درسی	کودکان و نوجوانان	سایر موارد	جمع کل
۱۳۷۵	۵۷۵۳۶	۴۱۸۷۹	۲۷۸۵۶	۳۹۶۱۵	۲۱۴۷۸	۱۸۸۳۶۴
۱۳۸۰	۸۴۴۳۱	۷۷۹۵۰	۵۸۷۱۲	۸۱۹۸۰	۱۰۹۶۲	۳۱۴۰۳۵

ج - جدول مقایسه آماری وضعیت تحصیلی کتابداران کتابخانه‌های روستایی استان به تفکیک نوع مدرک در سال‌های ۷۵ و ۸۰

سال	تعداد کتابداران بر حسب نوع مدرک					
	ابتدایی	راهنمایی	متوسطه و حوزوی	دیپلم	بالا تر	جمع کل
۱۳۷۵	۱۹	۲۶	۳۱	۸۰	۴۶	۲۰۲
۱۳۸۰	۲۸	۴۴	۳۵	۱۶۱	۸۷	۳۵۵

د - جدول مقایسه آماری گروه‌های سنی عضو کتابخانه‌های روستایی استان به تفکیک در سال‌های ۷۵ و ۸۰

سال	تعداد اعضاء به تفکیک گروه سنی	کمتر از ۱۵ سال	بین ۱۵ تا ۲۵ سال	بین ۲۵ تا ۳۵ سال	بیشتر از ۳۵ سال	جمع کل
۱۳۷۵	۲۱۵۲۵	۱۴۸۱۹	۵۳۹۰	۱۷۲۶	۴۳۴۶۰	
۱۳۸۰	۳۰۷۹۱	۱۹۱۸۹	۹۲۵۴	۲۰۲۵	۶۱۲۵۹	

ه - جدول مقایسه آماری وضعیت مکانی کتابخانه‌های روستایی براساس نوع مالکیت در سال‌های ۷۵ و ۸۰

سال	تعداد کتابخانه براساس نوع مالکیت	مستقل	استیجاری	در کنار حسینیه‌ها و مساجد	سایر مکانها (منزل، مدرسه، پایگاه بسیج و...)
۱۳۷۵	۶۶	۲۵	۵۹	۲۵	
۱۳۸۰	۷۹	۳۵	۸۱	۱۷	

و - جدول مقایسه آماری ساعت کار روزانه کتابخانه‌های روستایی استان به تفکیک در سال‌های ۷۵ و ۸۰

سال	ساعت کار کتابخانه‌ها در روز	۱ تا ۴ ساعت	۴ تا ۶ ساعت	بیش از ۶ ساعت
۱۳۷۵	۴۹	۷۲	۵۴	
۱۳۸۰	۶۸	۹۹	۴۵	

ز - جدول مقایسه آماری روزهای کاری کتابخانه‌های روستایی استان به تفکیک در سال‌های ۷۵ و ۸۰

سال	روزهای کاری کتابخانه‌ها در هفته	از ۱ تا ۳ روز	از ۳ تا ۵ روز	از ۵ تا ۷ روز
۱۳۷۵	۳۱	۵۶	۸۸	
۱۳۸۰	۱۸	۶۸	۱۲۶	

ح - جدول آماری تعداد کتابداران کتابخانه‌های روستایی استان به تفکیک نوع شغل در سال ۸۰

سال	تعداد کتابداران برحسب نوع شغل	معلم	محصل	کشاورز	کارمند	کارگر	خانه‌دار	طلبه	سرباز	مشاغل آزاد	دانشجو	بیکار	جمع
۱۳۸۰		۵۴	۴۳	۳۱	۴۲	۱۷	۴۴	۲	۲۳	۴۰	۱۸	۴۱	۳۵۵

ی - جدول آماری امکانات و تجهیزات

موجود در کتابخانه‌های روستایی استان

در سال ۸۰

عنوان	تعداد
قفسه کتاب	۸۹۷
میز کتابدار	۱۸۹
میز مطالعه	۲۴۸
صندلی	۱۰۲۰
جای مجله و روزنامه	۱۸
برگه‌دان	۲۴

ط - جدول درجه‌بندی کتابخانه‌های

روستایی استان در سال ۸۰

نوع درجه	تعداد
درجه یک	۳۹
درجه دو	۱۱۷
درجه سه	۵۶
جمع	۲۱۲

شرح جداول

رسیده است و این افزایش مطابق جدول «د» برای تمامی گروه‌های سنی عضو کتابخانه‌ها بویژه در گروه سنی زیر ۱۵ سال مشاهده می‌شود.

- براساس بند ۵ از جدول «الف»، آمار متوسط مراجعه‌کنندگان روزانه به این کتابخانه‌ها در طی سالهای ۷۵ تا پایان ۸۰ با ۳۵/۲ درصد رشد از یک افزایش نسبی برخوردار بوده است؛ ضمن آنکه اکثر این افراد را دانش‌آموزان و قشر جوان و نوجوان روستایی تشکیل می‌دهند.

- براساس آمارهای مندرج در جدول (ه)، در پایان سال ۸۰ نسبت به سال ۷۵، به لحاظ مالکیت، تعداد بیشتری از این کتابخانه‌ها دارای ثبات و مکان مستقل شده‌اند، هرچند آمار مکانهای استیجاری و به‌ویژه کتابخانه‌های در کنار حسینیه‌ها و مساجد نیز افزایش داشته است.

- براساس مندرجات جداول «و»، «ز» در طی سالهای ۷۵ منتهی به ۸۰، با افزایش آمار این مراکز از تعداد کتابخانه‌هایی که در روز بیش از ۶ ساعت فعالیت می‌کنند کاسته شده ولی بر تعداد کتابخانه‌هایی که از سه تا پنج روز و از پنج تا هفت روز در هفته دایر هستند افزوده شده است.

- گفتنی است مندرجات جداول «ح»، «ط» و «ی» که به ترتیب وضعیت شغلی کتابداران کارکنان مردمی این کتابخانه‌ها، نوع درجه آنها و تعداد مربوط به هر درجه و تعداد امکانات و تجهیزات کتابخانه‌ای موجود در این مراکز را در استان فارس و در پایان سال ۸۰ نشان می‌دهند، صرفاً به لحاظ ارتباط با موضوع مورد بررسی در گزارش و نشان دادن وضعیت موجود، ترمیم گردیده‌اند و هیچ‌گونه مقایسه‌ای با آمارهای مربوط به سالهای ماقبل آن صورت نگرفته است.

- براساس بند ۱ از جدول «الف» آمار تعداد کتابخانه‌های روستایی استان در طی سالهای ۷۵ تا پایان ۸۰ از افزایش معادل ۱۷/۵ درصد برخوردار بوده و این تعداد کتابخانه در حال حاضر بیش از ۴۵۰ روستا را در سطح استان، تحت پوشش برنامه‌ها و فعالیتهای فرهنگی، ترویجی و اطلاع‌رسانی خود قرار داده است.

- براساس بند ۲ از جدول «الف» آمار تعداد کتابهای موجود در این کتابخانه‌ها در پایان سال ۸۰ نسبت به سال ۷۵ با رشدی معادل ۴۰/۱ درصد به رقم قابل توجهی رسیده است که براساس آمارهای جدول «ب»، این افزایش تعداد در همه موضوعات به‌ویژه موضوع کودکان و نوجوانان بیشتر مشاهده می‌شود. ضمن آنکه تعداد کتابهای عقیدتی و مذهبی، بالاترین تعداد را در بین کتابهای موجود به خود اختصاص داده است.

- براساس بند ۳ از جدول «الف» آمار تعداد کتابداران این کتابخانه‌ها در طی سالهای ۷۵ منتهی به ۸۰ از رشدی معادل ۴۳ درصد برخوردار است که آمارهای مندرج در جدول، بهبود سطح مدارک و وضعیت تحصیلی این کتابداران را همگام با افزایش تعداد آنها نشان می‌دهد. گفتنی است طبق گزارشهای استانی و آمارهای موجود، تعداد کتابداران مؤنث نیز در این کتابخانه‌ها از افزایش قابل توجهی برخوردار بوده است.

- براساس بند ۴ جدول «الف»، آمار تعداد اعضای این کتابخانه‌ها در پایان سال ۸۰ نسبت به سال ۷۵ از رشد نسبی برخوردار شده و به ۲۹ درصد

کتابهای منتشر شده کلیات در مردادماه ۱۳۸۱ در یک نگاه

نوبت چاپ	عنوان	بهاید ریال	شمارگان	تعداد صفحه	نام انتشارات	نام مترجم	نام نویسنده	نام کتاب	موضوعات	ردیف
	۱۱۰								تعداد کتابهای منتشر شده	۱
	۷۲								تعداد کتابهای چاپ اول	۲
۱۸	—	۱۸۰۰۰۰	۲۲۰۰۰	۳۳۶	صفار		علی موسوی	اپراتوری مقدماتی: کارور رایانه درجه ۲	بیشترین نوبت چاپ	۳
۱۸		۱۸۰۰۰۰	۲۲۰۰۰	۳۳۶	صفار		علی موسوی	اپراتوری مقدماتی	بیشترین شمارگان	۴
۱	—	—	۱۰۰۰	۳۷۲	دانشگاه شهید چمران		محمدحسین دینائی	مجموعه سازی و فراهم آوری در کتابخانه ها	کمترین شمارگان	۵
	۱۹				دیباگران تهران				پرکارترین ناشر	۶
	۵						علی موسوی		پرکارترین پدیدآورنده	۷
	۶					علی اکبر متواضع			پرکارترین مترجم	۸
۱	—	۶۹۵۰۰	۳۰۰۰	۱۱۲۸	دیباگران تهران	علی اکبر متواضع	جان لوین	مرجع کامل ویندوز ۹۸	بیشترین صفحه	۹
۱		۳۰۰۰	۳۱۰۰	۴۰	نیکان کتاب		کریم حنفی نبوی	راهنمای ایجاد کتابخانه های آموزشی	کمترین صفحه	۱۰
۲		۱۵۰۰	۵۰۰۰	۸۰	کتاب همراه		منصوره فروزان	بزرگراههای اطلاعاتی	ارزان ترین کتاب	۱۱
۹	۴	۱۶۰۰۰۰	۳۳۰۰	۸۹۲	زرین		غلامرضا طباطبایی بجد	دایره المعارف مصور زرین	گران ترین کتاب	۱۲